

національного законодавства з існуючими європейськими правовими стандартами можна продовжувати.

На наше переконання, шляхи їх розв'язання зумовлюють внесення змін і доповнень до багатьох нормативно-правових актів у муніципальній, конституційній, земельній, фінансовій, господарській, адміністративній та ін. галузях. Потребують удосконалення певні конституційні положення, закони про місцеве самоврядування, про вибори депутатів місцевих рад і їх голів, про місцеві державні адміністрації, про стимулювання розвитку регіонів, про територіальний устрій, про службу в органах місцевого самоврядування, про транскордонне співробітництво і т. і.

При цьому важливо максимально враховувати існуючий (або перспективний) адміністративно-територіальний поділ, особливості розвитку територій, інтереси місцевого населення й територіальних громад, забезпечення цілісності державної території розвитку.

Пустовіт Ж. М.,

професор кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Формування громадянського суспільства і побудова правової, демократичної, соціальної держави є підґрунтям для трансформації українського суспільства та механізму державної влади в Україні. Основою таких процесів є визначене Конституцією України пріоритетне місце Верховної Ради України в системі органів державної влади та ставлення до неї як до атрибуту демократичності української держави. Наразі вельми важливим питанням науки конституційного права є системне дослідження конституційно-правового статусу Верховної Ради України з метою удосконалення його діяльності та зростання авторитету в суспільстві та державі. Особливо актуальним у цьому плані є теоретичне обґрунтування класифікації функцій Верховної Ради України, визначених Конституцією України.

Визначення основних критеріїв класифікації функцій Верховної Ради України має як науково-теоретичне так і практичне значення, адже без розуміння питання змісту, сутності та класифікації функцій Верховної Ради України неможливо ґрунтовно і якісно організувати його діяльність.

Наукова класифікація будь-якого суспільного явища, у тому числі органів державної влади і зокрема Верховної Ради України, має здійснюватися за певними, об'єктивно існуючими ознаками, критеріями, насамперед, за об'єктами, суб'єктами, способами, засобами та іншими елементами діяльності.

Наприклад, за суб'єктами діяльності функції парламентів можна поділяти на загальні, загальнопарламентські та функції палат парламентів та інших його структур, передусім комітетів, фракцій, груп та його інших інституцій.

За сферами діяльності парламенту, як і будь-якого органу державної влади і держави в цілому, слід розрізняти політичну, економічну, соціальну, культурну та зовнішньополітичну функцію.

Про здійснення Верховною Радою України політичної функції свідчить повноваження, визначене статтею 85 Конституції України щодо визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України, розгляд і прийняття рішення про схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України тощо.

На користь здійснення Верховною Радою України політичної функції свідчить наявність у її структурі партійних фракцій та депутатських об'єднань, парламентської більшості та опозиції.

Повноваження Верховної Ради України щодо затвердження програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля свідчать про виконання нею економічної, соціальної та культурної функції. Про виконання парламентом України згаданих функцій свідчить також наявність в її структурі відповідних профільних комітетів, які було утворено на підставі Постанови Верховної Ради України «Про комітети Верховної Ради України» від 25 грудня 2012 року.

Мова йде, насамперед, про Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, Комітет з питань економічної політики, Комітет з питань інформатизації та інформаційних технологій, Комітет з питань науки і освіти, Комітет з питань охорони здоров'я, Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів, Комітет з питань підприємництва, регуляторної та антимонопольної політики, Комітет з питань промислової та інвестиційної політики, Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, Комітет з питань соціальної політики та праці та інші [1].

Про зовнішньополітичну функцію українського парламенту свідчить його повноваження щодо ратифікації та денонсації міжнародних договорів (дача згоди на їх обов'язковість), міжпарламентські зв'язки, наявність відповідних комітетів (Комітет з питань європейської інтеграції, Комітет у закордонних справах тощо). Міжпарламентські зв'язки забезпечуються Управлінням забезпечення міжпарламентських зв'язків Апарату Верховної Ради України.

Владні «технологічні» функції, на думку професора В.Ф. Погорілка, слід розрізняти за способами і засобами діяльності парламенту. До владних функцій, зокрема, належить законодавча, представницька, установча, функція парламентського контролю, бюджетно-фінансова. Він же вважає, що логічним є поділ владних функцій парламенту на групи функцій, які можна розрізняти окремо за способами, формами діяльності парламенту функції за засобами діяльності парламенту, тобто за засобами здійснення влади [2, с. 18].

За способами, формами діяльності парламенту доцільно розрізняти законодавчу, представницьку, установчу та функцію парламентського контролю, а за засобами діяльності – бюджетно-фінансову, інформаційну, територіальну тощо.

Отже, функції Верховної Ради України варто класифікувати за такими основними критеріями, як об'єкти, суб'єкти, способи та засоби тощо.

Список використаних джерел:

1. Постанова Верховної ради України «Про комітети Верховної Ради України» від 25 грудня 2012 року// <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/11-vij>
2. Погорілко В. Ф. Функції українського парламенту. Від номінального до реального// Вісн.-2002р.-№2. - С.17-20.

Мендеграл Т. І.,

викладач кафедри загально правової та гуманітарної підготовки НАВС, кандидат юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА В УКРАЇНІ

Кожна людина має право реалізувати свої свободи, які гарантовані їй державою, через відповідні права, що в свою чергу закріплені у Конституції України, національному законодавстві, міжнародних нормативно-правових актах. Безумовно дані права повинні реалізовуватися в межах його правового статусу, обмеженого його суб'єктивними обов'язками.

Конституційні права і свободи: є ядром правового статусу особи; закріплюються за кожною людиною та громадянином; є основою прав, що встановлюються іншими галузями права України; встановлюються уповноваженими суб'єктами та мають при цьому тісний зв'язок з міжнародними положеннями; не набуваються та не відчужуються за бажанням людини; захищаються і охороняються національними та міжнародними правовими положеннями.

Звернемо увагу, що права апатридів мають ряд ознак. Права осіб без громадянства: по-перше, виникають з природного права, на відміну від прав громадянина, що виникають з позитивного права; по-друге, виступають вихідними по відношенню до інших прав та притаманні всім людям; по-третє, мають невідчужуваний характер.

Конституційні права і свободи осіб без громадянства складають відносно невелику частину усіх прав і свобод. Безумовно, існує ряд факторів, від яких залежить, чи будуть окремі права і свободи закріплені конституційно, чи увійдуть до відповідної галузі законодавства. По-перше, – це важливість даного конституційного права та даної свободи для людини і суспільства. По-друге, беззаперечна належність людині даного права і даної свободи. Конституція України проголошує такі права невідчужуваними та непорушними, тобто такими, що належать людині від народження (ст. 21 Конституції України). І, по-третє, такі права і свободи мають ряд особливих ознак, що виділяються своєю специфікою реалізації.

Конституційні права і свободи осіб без громадянства класифікуються за сферою суспільних відносин, в які вони вступають (або за змістом): особисті (громадянські); політичні; економічні; соціальні; культурні. Даний підхід зафіксований в Конституції України, адже їх регламентацію вона починає саме із них: право на життя (ст. 27), право на повагу своєї гідності